

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

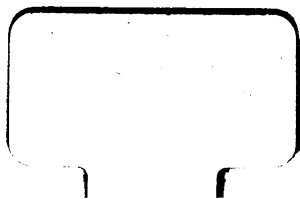
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

MAGYAR JOGÁSZEGYLETI ÉRTEKEZÉSEK.

Szerkeszti: Dr. Szladits Károly, a Magyar Jogászegylet titkára.

1906. JANUÁR HÓ.

253. SZ.

XXXII. KÖTET 4. FÜZET.

A DACTYLOSCOPIA RENDSZERE.

IRTA

ÉS A MAGYAR JOGÁSZEGYLET 1905 FEBRUÁR 25-ÉN TARTOTT TELJES ÜLÉSÉN

ELŐADTA

D^E GÁBOR BÉLA

ÁLLAMRENDŐRSÉGI S. FOGALMAZÓ.

D^E VÁMBÉRY RUSZTEM, ZSITVAY LEO ÉS RUDNAY BÉLA

FELSZÓLALÁSÁVAL

BUDAPEST.

1906.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Dr. Vámbéry Rusztem :

T. Teljes-ülés !

A személyazonosság megállapítása, a mint méltóztatik tudni, első sorban nem büntetőjogi jelentőségű volt sem a régiebb, sem újabb időben.

A mi a multat illeti, tudjuk, hogy Athenben a rabszolgáknak uraik, a katonáknak pedig a vezéreik nevét bélyegezték testük különböző részeire, de már a római büntetőjogban a lex Remmia a calumnatorokra, a rágalmazásnak és a praevariationának tettesei nézve, a kik t. i. a bűnvádi per során összejátszottak, — ma ezt collusionnak neveznök — elrendelte, hogy a büntetésen felül *K* betű bélyegeztessék a homlokukra. Innen ered az a kifejezés, a mely a modern nyelvekbe is átszármazott: «*integrae frontis homo*», t. i. tiszta, bélyegzetlen homloku ember. Ennek az intézkedésnek az volt a célja, hogy ezen büntetendő cselekményekre nézve a hivatalnokoskodás és a szavazati jog alól való kizárás lévén megállapítva, ez a mellékbüntetés könnyen végrehajtható legyen. E rendelkezés utóbb a birói gyakorlatban egyrészt desuetudo útján, másrészt Constantin császár ismeretes rendelete folytán megszűnt. Az utóbbi ugyanis abból indult ki, hogy arra az arcra, a melyet az Isten saját hasonlatosságára, képére teremtett, az embernek nem szabad bélyeget sütnie.

A középkorban, sőt még az újkorban is tudvalevőleg Európaszerte divatozott a megbélyegzés annak legkülönbözőbb formáiban. Így pl. Franciaországban a legrégebb időben, már a Bourbon-uralom alatt, a Bourbon lilomot nyomták az elítélt vállára. Innen ered ez a francia szó: «*fleurdelyser*» a. m. megbélyegezni: a fleur de lys (liliom virága) igésített

658914

alakja. Később a gályarabság behozatalával a galérien szónak három első betűjét a G, A, L betűket, majd pedig az illető bűncselekmény francia megjelölésére szolgáló szó kezdő betűit nyomták a vállakra. Hogy minél hathatósabb legyen a procedura, előbb az illető helyről lekaptarták a bőrt.

Angliában VI. Edwárd a csavargokról szóló híres törvényében elrendelte, hogy a csavargónak, ha kézre kerül, egy V betűt kell a mellére égetni, a «vagabond» szónak kezdő betűjét. Az így megbélyegzett csavargót rabszolgának adták el és hét évig volt köteles uránál megmaradni. Ha időközben megszökött, a V betű mellé odanyomták az S betűt is, az angol Slave (rabszolga) szónak kezdő betűjét. Ezen rendelkezések csak III. György idejében szűntek meg.

A csavargók, a kik a XV. századtól fogva mint a keresztes háborúk maradványai, lopva és rabolva bandákban járták be és tartották rémületben egész Európát, az akkori kriminalitásnak legveszélyesebb elemét képviselték és természetesen mindenütt kihívták maguk ellen nemcsak a repressiót, hanem bizonyos fokig a praeventiót is, mely korántsem oly modern találmány, mint a minőnek kriminalpolitikuskaink feltüntetni szeretik. Így a német államokban is a megbélyegzés volt általában a büntetés. Hogy a különböző testesönkítő büntetések is első sorban a praeventiót szolgálták, tudjuk abból, hogy egyes német városi jogokban majdnem kizárólag a jobb fül levágása volt a kisebb lopásoknak büntetése, a mi arra szolgált, hogy úgyszólván nemzetközileg felismerhetővé tegye a szokásos tolvajt. Ezenkívül alkalmazták a csalókra, a hamisítókra s különösen a cigányokra, de sok más esetben is. P: o. nem érdektelen, hogy Nürnberg város régi joga szerint — *Knapp* munkájából merítem az adatot — 1682-ben egy zsidót, a ki négyszer egymásután keresztelkedett ki a hatóságok félrevezetésére, ilyenképen bélyegeztek meg. A jel, a melyet alkalmaztak, vagy a kereszt volt, vagy az akasztófa, ezenfelül az illető városnak czimere is, a melyben elítéltetett, hogy ily módon az antesztáknak rögtön nyomára lehessen jutni.

Hogy Magyarországon is érvényben volt a megbélyegzés, erre vall nemcsak az 1498-iki decretum XIV. czikke, a mely szerint azoknak, a kik a káptalanokban hamis levelet pecséd-

telnek, arcukra és homlokukra tüzes vassal kell ugyanazt a pecsétet sütni, — a miben természetszerűleg a talio nyoma is felismerhető — de bizonyítja ugyane körülményt egy 1766-iki udvari rendelet is, a mely általában eltiltja az arcon, homlokon való bélyegzést, mit azután csak II. József büntető törvénykönyve állított rövid uralomra vissza.

A kriminalitás valamint maguk a büntetések is a XVIII. század végén és XIX. század elején rengeteg változáson mentek keresztül. A forgalom ama rendkívüli terjedelme, a mely a XIX. században az egész kulturvilágot annyi ezer szállal köti össze, másrészt a közbiztonsági állapotoknak javulása, a jobb, rendezettebb közigazgatás eltüntette a középkornak vándorló, csavargó és cigánybandáit, e helyett azonban, — mint-hogy a kriminalitás nyomról-nyomra követi a civilizációt — a mint Prins mondja, új «kriminalis műfajt» produkált, t. i. a nemzetközi betörőt és csalót, továbbá az egyes nemzeteken belül a szokásos, hivatásos, üzletszerű büntetteseket, a kik valósággal eklektikus módon járnak el a büntető törvénykönyv vagyoni érdekű fejezetei körül.

A hivatásos gonosztevő némileg hasonlít a börze-spekulánshoz: rizikóval dolgozik; bizonyos optimizmussal a rizikóban találja meg gyönyörűségét s a mint tudjuk, a legtöbb esetben sikerül a büntető Justitia sujtó keze alól menekülnie. Így Yvernès adatai szerint Franciaországban a szokásos büntetteseknek általában csak egy negyed része kerül a rendőrség kezébe, de még ha kézre kerül is, azzal segít magán, hogy letagadja a nevét s hamis nevet vesz fel. A büntető jogászok már mintegy 30 esztendeje felismerték a visszaesők veszélyességét, és ha Bonneville de Marsangy joggal mondhatta, hogy visszaesés a büntető törvénykönyveknek próbaköve, úgy Liszt Ferencz a berlini professzor a nemzetközi börtönügyi kongresszuson, a mely 1890-ben Pétervárott tartatott, még több joggal mondhatta, hogy a mai büntető politika két kérdésben foglalható össze: leküzdeni a visszaesést és megmenteni az először bünözőket. Bármely büntetési rendszert is tartunk erre alkalmasnak, ez sikert csak úgy érhet el, ha egyénenként ismerjük azt az ellenséget, a melylyel szemben állunk. A visszaesőkkel — a kriminalisták bête noir-jával — követendő bá-

násmód sikerének első föltétele, hogy a visszaesők nyilvántartassanak olykép, hogy előző büntettségük saját vallomásuktól függetlenül megállapítható legyen. E célra szolgál a bűnlajstrom (*casier judiciaire*), mely minden kulturállamban már szervezve van, s a melynek szervezését nálunk a B. P. — sajnos eddig csak elméletben — előírta. De a *casier*-nek, mely az előző elítéltésekről ad számot, csak úgy van értéke, ha a névre szóló személyi lap, a személyazonosság megállapítására is biztos alapot nyújt. Nálunk az eddig szokásos fotografálás és a személyleírások nyilvántartása, a mely tudomásom szerint különben is csak a budapesti államrendőrségnél és az országos letartóztatási intézeteknél van gyakorlatban, e tekintetben meglehetősen tökéletlen eszköznek bizonyult. Mindakettő: úgy az arczkép, mint a személyleírás csak egy határozott időpontban felel meg a büntettes képének. Hozzá kell tennünk, hogy a személyleírás, a mely rendszerint kerek álból, tojásdad arczból, rendes orr, rendes fülek és hasonló szájból áll, majdnem lehetetlen feladat elé állítja a nyomozó hatóságot vagy a vizsgálóbírókat akkor, a midőn a személyazonosság megállapításáról van szó. Nem csoda tehát, ha p. o. Fraser londoni rendőrfőnök vagy legújabban dr. Liersch német professzor egy egész komoly folyóiratnak a «*Vierteljahrschrift für gerichtliche Medicin*»-nek ez évi évfolyamában arra a gondolatra vete-medtek, hogy minden elítéltnak teste valamely részére letörölhetően vegytentával írják oda a nevét és illetőségi helyét. Ezen módszer eddigelé természetesen megvalósításra nem került; ennél sokkal tökéletesebb módszerek állanak ma már rendelkezésünkre, így első sorban a mint méltóztatnak bölcsen tudni, a *Bertillonage*: a Bertillon Alfonz által megállapított különböző testrészek lemérése, a mit azután az ú. n. beszélő arczkép, a *portrait parlant* előállítására használnak fel; így Matthews angol tudósnak ú. n. geometriai identifikációja, a mely azon gondolon épül fel, hogy az arcznak különböző részei közti távolság felnőtt egyéneknél hosszú időn keresztül azonos marad. Ennek alapján ő azon eredményre jutott, hogy már meglevő és újonnan felvett arczképeket nagyítva és azokon bizonyos vízszintes és függőleges vonalakat húzva, azokat összehasonlította és a mennyiben ezek a vonalak és

távolságok egybevágtak, — a személyazonosságot megállapította.

Mindezeknél sokkal tökéletesebb az a rendszer, a mely Sir Francis Galton angol antropologustól ered, a melynek tökéletesítését Henry londoni rendőrfőnök vitte keresztül, s a melyről ma Gábor fogalmazó úr lesz szives előadást tartani. Ezért átadom neki a szót, bocsánatot kérve azért, hogy türelmükkel eddig is visszaéltem.

Dr. Gábor Béla:

T. Teljes-ülés!

Dr. Vámbéry professzor úr ismertető szavai után, melyek azon messzeható jelentőséget, melylyel a személyazonosság pontos megállapítása büntetőjogi szempontból bír vázolták — feladatom csupán az, hogy megismertessem azon módot, illetve módszert, melylyel a büntettek személyazonossága a lehető legkönnyebben s mégis csalhatatlan biztonsággal megállapítható, a mely módszer e mellett az ismeretlen tettesek utáni nyomozásnál is kiváló szolgálatokat tehet s a mely módszer végül minden téren, hol a személy kilétének pontos igazolása fontossággal bír, felhasználható.

A kérdés, hogy a bíró előtt álló vádlott tényleg az-e, a kinek mondja magát, vagy ha nem az, úgy kicsoda, mi a múltja, minden bűnperben felmerül. Helyes eldöntését nehézé teszi egyrészt az az ügyesség, melylyel az álnevet használó, vagy multját tagadó gonosztevő magát a leleplezés ellen védelmezi, másrészt nehézé teszi az, hogy igen kevés az eszköz és a mód, melylyel az álnevet használókat utolérni, igazi nevüket megállapítani s ezzel viselt dolgaikat leleplezni lehet. Az eszközök között a memoria játza a főszerepet, ámde ez, tekintve, hogy bíróságoknak és a rendőrségnek évente sok ezer emberrel van dolga, legfeljebb a gyanu felkeltésére jó s az igazi névre csak hosszas nyomozás után vezet.

A bűnügyi nyilvántartások számos példával tudnák igazolni, hogy az ítélkezésnél mily visszásságokat idéz elő az álnév. Ugyanazon személy 2—3 név alatt is meg volt már büntetve, mindannyiszor a büntetlen előélet figyelembe vételével.

Az álnév nehéz utolérhetősége ugyanannyi helytelen büntetés okozója, mint az országos nyilvántartás hiánya, mely lehetővé, sőt mindennapos esetté teszi, hogy különösen a vidéki bíróságok olyan gonosztevőket, kik pl. lopásért különböző helyeken már ötször voltak büntetve, ezen büntetésekről nem lévén tudomásuk, hatodszor 2—3 napi fogházzal sújtják, holott multjukkal tán ugyanennyi esztendőre is részölgáltak.

Az álnév miatt helytelenül kimért büntetéseket számban kifejezni, a dolog természeténél fogva nem lehet, de az e tekintetben fennálló helyzetet legalább sejtetni engedi a budapesti bűnügyi nyilvántartás statisztikája, mely szerint a mult évben e hivatal 99 olyan gonosztevőt leplezett le, kik letartóztatásukkor álnevet mondtak be. Vajjon mennyi lehet a fel nem fedezett esetek s ezzel a helytelenül kimért büntetések száma, mert mind a 99 esetben a leleplezés már a dactyloscopia segítségével történt, mely a kezdet nehézségeivel küzdve, bizonyára eredményeiben is kezdetleges volt.

A külföldi bíróságok és rendőrségek már régebben megtalálták eszközét annak, miként igyekezzenek az álnév okozta visszasságokat megszüntetni. Ezen eszköz a Bertillon Alfonz párisi rendőrtisztviselő által kidolgozott antropometriai személyazonosító rendszer volt.

A Bertillon-féle antropometriai rendszer az emberi test egyes részeinek méretein, továbbá a személyleírásnak bizonyos szabályok szerinti felvételén s az ember különös ismertető jeleinek szabatos leírásán alapszik, kiindulva azon orvosi vizsgálódásokkal igazolt tételből, hogy az emberi test egyes részei a 21-ik életkortól kezdve, a kor előrehaladása daczára többé nem változnak, s így annak méretei az egyén felismerésére alapul szolgálhatnak.

E rendszer, a mi a személyleírást és a különös ismertető jelek leírását illeti, a szó teljes értelmében véve tökéletesnek mondható s e részével a körözések és a körözöttek személyazonosságának megállapítása körül ott, a hol már bevezették, kiváló szolgálatokat tesz. Azon félszeg helyzet, hogy a hivatalos lap körözüvényei között gyakran 5—6 teljesen megegyező személyleírást ad, hogy ugyanazon nyomozó levél személyleírása 5—6 éppen közelben levő emberre is teljesen ráillik,

Bertillon rendszere mellett sohasem fordul elő. A méréseket illetőleg azonban, a mi pedig az egész rendszernek alapja, s a melylyel a rendszer tulajdonképeni célját elérni véli, hogy t. i. álnevet senki se használhasson, hogy minden álnevet használó lelepleztessék és kiléte pontosan megállapítható legyen, sok kívánni valót hagy maga után, és nincs is mód, mely e kívánni valók pótlását lehetővé tenne.

Ha Bertillon azonosító eljárása tökéletesnek nem is mondható, nagy úrt volt hivatva betölteni a nyomozás és birói eljárásokban. Innen az a sietség, melylyel Európának majdnem összes művelt államaiba behozták, még pedig mindenütt országosan, egy csapásra megvetve ezzel egyben az országos bűnügyi nyilvántartás alapjait is. A rendszer bevezetése ugyanis mindenütt oly módon történt, hogy a nagyobb fogházakban u. n. mérőállomásokat létesítettek, hol a külön tanfolyamokon kitanított rendőr- és fogházi közegek mást sem tesznek, mint megméri és leírják a letartóztatottakat s a felvett adatokat közlik a fővárosban székelő központi nyilvántartással. A letartóztatottak kilétének, illetve a személyazonosságnak a megállapítását azután ez a központi nyilvántartás végzi, mely így birtokában van az összes, az országban előforduló büntetettek adatainak s módjában van még kellő időben a szükséges tudnivalókat az eljáró bírósággal vagy rendőrséggel közölni.

Nagyobb sikert ért el a személyazonosító módszer feltalálása utáni törekvés a néhány év előtt Henry londoni rendőrfőnök által rendszerbe foglalt ujnyomat, más néven dactyloscopia révén. Ezen azonosító s egyben nyomozó módszer mióta nyilvánosságra hozatott, a véle végzett tanulmányokat és kísérletezéseket mindenütt a legteljesebb sikerrel állotta ki.

A rendőrségek közül a budapesti, mely anyagi eszközök hiányában Bertillon rendszerét teljesen nélkülözni volt kénytelen, a londoni rendőrség után az első volt, mely Henry rendszerét, miután külön költséget alig igényel, a főkapitányságon és a tolonczházban bevezette. Bár ez még csak másfél évvel ezelőtt történt, az eredmény, melyet e rendszerrel máris elért, teljes sikerűnek mondható s bizton remélni engedi, hogy ha a rendszer kifejlesztésének módja megadatik, rövid idő

alatt nem csak az álnév okozta visszasságok szűnnek meg, de a nyomozás sikeressége sok esetben egy eddig nem is sejtett új alapot nyer s mintegy észrevétlenül az országos nyilván-tartás alapjai is megvettettek.

A dactyloscopia a személy kilétének s a személyazonos-ságnak megállapítását az ember 10 ujjának felső ízületéről, az u. n. ujjhegyekről felvett lenyomatokra alapítja, kiindulva azon régi s orvosi kísérletekkel is támogatott tételtől, hogy az ember ujjainak belső felülete a csecsemő kortól a halál utáni feloszlásig nem változik, még akkor sem, ha időközben akár több ízben is, a bőr lehámlik s új bőr keletkezik, avagy a bőrt bárminemű sérülés éri.

Megfigyelve az ujjak ezen felső ízületén a bőrfelületet, könnyen észrevehető, hogy az rovatkás, amennyiben ráncszerűen kiemelkedő «fodrok» s ennek megfelelő barázdák borítják. A fodrok czélja ismeretlen s azokon nagyítóval csupán annyi konstatálható, hogy apró lukacsokkal van borítva, mely lukacsok a bőrháncsok között elhelyezett izzadság-mirigyek váladékának kivezetésére szolgálnak.

Már magán így a bőrfelületen figyelve a fodrok útját vagy pályáját, észrevehető, hogy a fodrok nem valami össze-visszaságban borítják be a bőrfelületet, hanem egy részük többé-kevésbé párhuzamosan haladva egymás mellett, bizonyos ábrát látszanak képezni, másik részük pedig szintén párhuzamosan húzódva egymás mellett, ezen ábrának háttéréül szolgálnak. E megfigyelések sokkal világosabb képet adnak azonban a bőrfodrok ezen képződéséről, ha nem magán az ujjakon eszközöl-tetnek, hanem az ujjak lenyomatán. Ha valaki ujjai felső ízületének belső, köröm alatti oldalát egy nyomdafestékkal bevont lemezre, majd fehér papírlapra nyomja, az utóbbin megkapja ujjainak lenyomatát, mi semmi egyéb, mint az ujj bőrfelületét különböző ábrák alakjában elborító bőrfodrok s ennek megfelelő barázdák hűséges reprodukciója — rajza. A rendszer, ezen bőrfodorrajzokat adott szabályok szerint megbírálva, a lenyomatokat a fodorrajzok alapján faj szerint kilencz csoportra osztja, majd a különböző fajtákat egy mate-matikai művelet (permutatio vagy helycsere) útján egy kép-letben kifejezve, osztályozza.

1. ábra.

Ivnek nevezi a dactyloscopia az ujjlenyomatot, ha azon a bőrfodroknak megfelelő fekete vonalak hullámszerű alaku-

2. ábra.

letnek mondható rajzot mutatják. A vonalak vagy mint nevezik a fodrok, a lenyomat egyik oldalán kezdődve, eleinte többé kevésbé vízszintes irányban haladnak, majd egy ala-

3. ábra.

csenyebb fajta ivet írva le, a lenyomat ellenkező oldalán ismét vízszintes irányban véget érnek. (1. ábra.)

Huroknak nevezi a lenyomatot, ha abban a fodrok egy része hurokszerűleg alakul oly módon, hogy a fodrok a lenyo-

4. ábra.

mat egyik oldaláról kiindulva körülbelül az ábra közepéig hatolnak, majd ott kereken visszagörbülve a lenyomat ugyanazon oldalán végződnek, ahonnan kiindultak. (2. ábra.)

Minden egyéb alakulatot a dactyloscopia az összetettek csoportjába utal, melyen belül azonban alfajokat különböztet

5. ábra.

meg. Így megkülönbözteti az örvényt, melynél a fodrok órá-
rúgó módjára összecsavarodnak (3. ábra); az oldaltömlőst,
melynél egymást átkaroló két hurokalakulat van jelen (4. ábra);

6. ábra.

az ikerhurkot, melynél két ellenkező irányból jövő hurok-
alakulat mintegy összekapcsolódik (5. ábra); a középtömlőst,
melynél a hurokalakulaton belül egy tömlőszerű kiszélesedést

találunk (6. ábra) és végül a kivételest, a hova mindazokat a nyomatokat sorolja, melyeket valamely különlegessége miatt a felsorolt fajták egyikéhez sem lehet beosztani. (7. ábra).

Az itt ábrázolt és 120-szoros nagyításban készült képek bemutatják az ujjnyomatoknak összes létező fajtáit. A képeken látszó fekete vonalak az ujjakon látszó bőrfodroknak vagy ránczoknak felelnek meg, a közöttük húzódó fehér térségek pedig a fodrok közötti barázdáknak.

Furcsának tűnik fel talán, hogy a dactyloscopia szerint két egyforma ujjnyomattal bíró ember nincsen s mégis az

7. ábra.

összes létező ujjnyomatokat csak kilencz fajtára csoportosítja. De hát miként reá fogok térni nem is annyira a fajok játsák a főszerepet, mint inkább azon matematikai művelet, melyel ezen néhány fajta ujjnyomatoknak különböző tulajdonságait felhasználni lehet. Innen van, hogy tulajdonképpen ezen kilencz fajtára sincsen szükség, s azokat csoportosítva a dactyloscopia csak háromfélét különböztet meg, ú. m. ívét, hurkot és összetettét.

Kik a rendszert még nem ismerik, rendszerint azzal a kérdéssel állanak elő, miképen lehetséges, hogy minden embernek más-más ujjnyomatai vannak s nem akad kettő, kiknek ujjnyomatai megegyeznének. A legmeggyőzőbb feleletet az

osztályozó módszer ismertetése adná, ámde ez, tekintve az osztályok horribilis számát hosszadalmas volna s különben is teljes megértése egy hosszú ideig tartó tanulmányt tesz szükségessé. Azért elég legyen azon valószínűségi számvetést fel-
említeni, melyen az osztályozás alapszik s a mely a kételkedőket meggyőzheti, hogy két egyforma ujjnyomattal bíró ember széles e világon nincsen.

Ugyanis minden ujjnyomaton, a bőrfodroknak megfelelő vonalakat szemlélve, többféle sajátságok vagy különlegességek vehetők észre. A vonalak egyes helyeken megszakadnak, új vonalak kezdődnek, máshol kettéválnak, kettészakadnak, összehajolnak, irányt változtatnak stb. Ilyen sajátság egy-egy ujjnyomaton átlagosan 100 található. A valószínűségi számítás ezen sajátságokból vagy különlegességekből indul ki, azt mondván, hogy ahhoz, miszerint két ujjnyomat tökéletesen egyforma legyen, szükséges, hogy az egyiknek mind a 100 sajátságára meg legyen a másikon is, természetesen ugyanazon a helyeken; de hogy ez megtörténhessék, vagyis hogy két ujjnyomatra mind a 100 sajátságára így megegyezzenek, annak eshetőségei a valószínűség törvényei szerint $= 100^2 = 100 \times 100 = 10.000$. Minden 10.000-ik nyomtat lehet csak olyan, mely egy másiknak mind a 100 sajátságával bír. Bár ezek szerint már egy-egy ujjnak nyomata is elég valószínűtlenné teszi, hogy két embernek megfelelő ujjai egyforma nyomatot adjanak, mégis a dactyloscopia tovább megy s minden embernek mind a 10 ujjáról nyomtatot vesz úgy, hogy ahhoz, miszerint két embernek egyforma ujjnyomatai legyenek, szükséges, hogy mind a 10 ujjnak 100—100 sajátságára megegyezzenek a másik ember megfelelő 10 ujjnyomatának mind a 100—100 sajátságával. A valószínűség tehát 10 ujjnyomatra 100¹⁰-re csökken, ami annyi mint $100 \times 100 \times 100 \times 100 \times 100 \times 100 \times 100 \times 100 \times 100 \times 100 = 100.000.000.000.000.000.000$. Tehát annak eshetősége, hogy két embernek egyforma 10 ujjnyomata legyen = száz trilliomod, vagyis hogy minden száztrilliomodik ember ujjnyomatai lehetnek csak olyanok, melyek egy másik ember ujjnyomatainak összes sajátságával bírnak. Ez a valószínűség oly csekély, hogy bátran = 0-nak vehető s tekintve, hogy a föld lakosainak száma 1500 millió, tehát 66.666.666-szor

kevesebb, kimondható, miszerint két egyforma ujjnyomattal bíró ember nincsen.

Az embereknek ujjnyomatok szerinti megkülönböztetése nem új dolog. Dr. Török Aurél, egyetemi tanár, az antropológiai muzeum igazgatója említi, hogy ő már 15 évvel ezelőtt megfigyelés tárgyává tette az emberek különféle ujjlenyomatait és pontosan észlelte azoknak csoportokba oszthatóságát s azt, hogy minden embernek szükségképpen eltérő ujjnyomata van. $2\frac{1}{2}$ évig tartó kísérleteit abban hagyta azonban, különösen a megfelelő festék hiánya miatt. De megtalálható az emberek ujjnyomatok szerinti megkülönböztetése a kelet népeinél is, hol az írni nem tudók az iratokra a nálunk szokásos keresztjel helyett ujjaik lenyomatát illesztették. Éppen ez vezette Herschel bengáliai adóvégrehajtót, majd Galtont arra a gondolatra, hogy az ujjnyomatokat a személyazonosság megállapításának céljaira használják fel. Mindkettő azonban fennakadt az ujjnyomatok osztályozásán. Nem elég ugyanis annak konstatálása, hogy két egyforma ujjnyomattal bíró ember nincsen. Ha a különböző emberekről vett ujjnyomatokat nem tudjuk bizonyos sorrendben, osztályokba sorozni, hogy azok bármikor, minden nehézség nélkül feltalálhatók legyenek, úgy nem is lehet a személy kilétének megállapítására, nyilvántartására felhasználni. A megfelelő osztályozást Henry rendőr-főnök eszelte ki, egy olyan osztályozó módszert állítván fel, melylyel az emberek ujjnyomatai, bármilyen nagy számúak is legyenek, könnyen kezelhető módon nyilvántarthatók.

Az osztályozás az előbb említett valószínűségi elméleten alapszik. Megismeréséhez elég legyen a következőket felemlíteni: A különböző fajta nyomatoknak a szerint, hogy a kéz melyik ujján fordulnak elő, a dactyloscopia bizonyos értékeket tulajdonít. E művelet adja a nyomatlapok főosztályait, szám szerint 1024-et. Ezen 1024 főosztályon belül történik a nyomatlapok alosztályozása. Az alosztályozás már az egyes nyomatoknak előbb említett sajátosságait használja oly módon, hogy az azok által szolgáltatott adatokat hol kombinálja, hol pedig permutálja. Az ezen matematikai műveletek egyes eredményei adják azután az egyes alosztályokat, melyeknek száma, miként azt a művelet természete is mutatja, — horribilis mennyiségű.

Az alosztályozás a jobb és balkéz mutató- és középujjára támaszkodik és képezi az alosztályokat először oly módon, hogy mint a hurok és ivfajtájuaknál, magát a nyomat fáját jelzi, azután képezi olyan módon, hogy két pontot határoz meg, t. i. az ú. n. deltát, a hol a nyomatban levő fodrok szétágaznak és a magot, a nyomat ábrájának legbelsejében levő pontot és azt vizsgálja, hogy e két pontot összekötő képzeleti egyenest hány fodor metszi, — képezi továbbá az alosztályokat oly formán is, hogy összetett fajta nyomatoknál két deltát határoz meg s azt vizsgálja, hogy az egyikből kiinduló fodor, ha azt útjában karcztűvel követjük, hány fodor távolságban halad el a másik delta felett vagy alatt. Az így nyert alosztályokon belül a dactyloscopia még további alosztályokat is képez, mely műveletnél majd a jobb kis ujjnak a delta és a mag közötti fodorszámait veszi igénybe, majd pedig az említett két mutató és két közép ujjon kívül levő egyéb ujjak fajtáinak jelzését, de csak az esetben, ha azok az ívek, vagy hurkok fajtáihoz tartoznak. És így tovább.

Az osztályozó művelet által, illetve a nyomatokon talált adatok folytonos permutatioja révén egy ú. n. osztályozó képlet áll elő. Ezen osztályozó képlet szerint történik azután a nyomatlapok sorbaállítása, illetve a gyűjteménybe való elhelyezése.

A nyomatok főbb vonásaiban ismertetett elbírálása és a nyomatlapoknak osztályozása az, a mit a dactyloscopia elnevezéssel megjelölni szokás. Már most az ezen dactyloscopián alapuló személyazonosító eljárás, illetőleg a személy kilétének megállapítása a következőleg történik. A letartóztatottat előállítják a dactyloscopia művelésére kijelölt hivatalba, mely célszerűségi szempontból a bűnügyi nyilvántartással kell hogy szoros összefüggésben legyen. Itt megmossa kezeit, majd, hogy a bőrfodrok és barázdák a piszoktól lehetőleg teljesen megtisztuljanak, ujjainak felső ízülete egy terpentínolajba mártott ruhadarabbal lesz megdörzsölve. Azután az ujjnyomat-asztal elé állítják, amelynek szélére már előkészítették a szükséges két eszközt, ú. m. egy kisebb fajta cink lemezt, melyet gummi-henger segítségével nyomdafestékkal vonnak be és a nyomatlapot, mely nem egyéb, mint egy fél ív fehér papiros a tiz

ujjnak megfelelő tíz rovatra osztva. Az ujjnyomatot felvevő most a letartóztatottnak ujjait, illetve azok legfelső ízületének belső felületét egyenként meghengeríti először a festékes lemezen, majd a nyomatlap megfelelő rovatába. A festékes lemezen befekített bőrfelület, így a nyomatpapirosra leadja teljes rajzát, a mire épen szükség van. Az ujjak meghengerítése a festékes lemezen, valamint a nyomatlapon is mindig a köröm egyik szélétől a másik széléig történik — tehát a nyomat, miként a szétosztott nyomatlapokon is látható jóval szélesebb, mintha az ujjfelületet hengerítés nélkül egyszerűen papirosra nyomnák. Ezen eljárásnak az az oka, hogy a bőrfelületen egyes, a dactyloscopiára fontos pontok annyira az ujj szélén képződnek, hogy egyszerű lenyomásuk esetén azok rajza nem kerülne a nyomatlapra.

A tíz ujj ilyen hengerített nyomatának felvétele után az ujjak helyes sorrendjének ellenőrizhetése céljából, úgy a bal, mint a jobb kéz mutató, közép, gyűrűs és kis ujjáról még egy ú. n. együttes nyomatot is kell venni, hol t. i. ez a négy ujj szorosán egymás mellett összefogva lesz a papírra nyomva.

Ezzel kész az egész nyomatlap, melyet most már az elébb előadott módon elbírálni, majd ez alapon osztályozó képlettel ellátni és a nyomatlap-gyűjteménybe elhelyezni lehet.

Dactyloscopia útján az azonosítás két irányban jut kifejezésre. Ha a letartóztatott az igaz nevét és adatait mondatta be, úgy ujjnyomatai ezen bemondásait igazolják, megerősítik, feleslegessé téve az igazolási eljárást.

Ha hamis nevet használ avagy hamis adatokat mond be, úgy ebbeli törekvésében a lehető legrövidebb idő alatt leleplezhető, még az esetben is, ha az illető külföldi avagy idevaló ugyan, de előző gonoszságait külföldön követte el.

Az azonosításról természetesen csak akkor lehet szó, ha a letartóztatottnak előző időből van már ujjnyomatlapja a gyűjteményben. Ez a nyomatlap elhelyezésekor tűnik ki. Ugyanis a bőr felülete a csecsemőkortól a test halál utáni feloszlásáig nem változván, az ujjnyomatlap a nyomatok változatlanóságánál fogva szükségképen ugyanazon osztályozó képletet kapja, mint az előző alkalomkor, midőn a letartóztatásról ujjnyomatot vettek fel: a nyomatlapnak, az elhelyezése

pedig az osztályozó képlet szerint történvén a letartóztatott nyomatlapjának helyén szükségképen ott találni az előző nyomatlapot, mely azután megmutatja, hogy mikor és milyen néven volt az illető letartóztatva. Ha ezen adatok meg vannak, természetesen mi sem könnyebb, mint nevezettnek a nyilván tartásban őrzött törzslapja és fényképe alapján a személyazonosságát még ez uton is megerősíteni s előéletét kimutatni.

A mélyen tisztelt hallgatóság meggyőzésére a dactyloscopia csálhatatlansága felől két mód kínálkozik. Már előre szétosztott 40—50 olyan nyomatlap, melyeken a nyomatokon kívül sem név, sem semminemű jelzés nincsen. E nyomatlapok az elmúlt év folyamán a főkapitányságnál letartóztatva volt egyénekről vannak felvéve, tehát olyanokról, kiknek ujjnyomatai már be vannak sorozva az ide is elhozott ujjnyomategyűjteménybe vagy nyilván tartásba. E gyűjtemény 135 drb dobozban elhelyezett 6100 nyomatlapból áll. Méltóztatassanak a hallgatók közül néhányan a náluk lévő nyomatlapot ellenőrzés czéljából valamiféle jellel vagy inkább valami névvel megjelölni és kollegámnak átadni.

Mialatt az ismertetésben tovább haladnók, ő az átadott üres lapok, tehát tisztán a nyomatok alapján kiveszi és bemutatja a 6100 lap közül a keresett nyomatlappal teljesen azonosat, mely aztán megmutatja kilétét, nevét és letartóztatási idejét annak, kinek kezeiről az üres nyomatlap felvétetett. Az üres lapokon az egyes ujjaknak megfelelő rovatokban lévő nyomatoknak a kikeresendő lapok megfelelő nyomataival pusztá szemmel is konstatalható módon teljesen megegyezőnek kell lenni. Ha figyelembe méltóztatnak venni, hogy a szétosztott üres lapok mindegyikén 10—10, tehát összesen 4—500 nyomat van, s hogy ezen útmutató jel nélküli nyomatokat 6100 lapon 61,000 nyomat közül kell itt néhány perc alatt kikeresni, azt hiszem, a keresés ezen bemutatása nagyban hozzájárul a dactyloscopia használhatósága és biztossága felőli meggyőződésükhöz.

A személy kilétének megállapítását, illetve az azonosító eljárást egy másik módon is be lehet mutatni, ez azonban komplikáltabb s ezért az ismertetés végére hagyom.

Megmagyarázza az eljárást a következő, a keresés bemu-

tatásának megfelelő példa is. Nagy Pál lopás miatt le van tartóztatva. Felveszik ujjnyomatait és elbírálás után nyomatlapját, melynek neve és letartóztatási ideje is jelezve van, behelyezik a gyűjteménybe. Nagy Pált átkísérik a bírósághoz, mely lopásért két évre itéli. Az ítéletet a bűnügyi nyilvántartás feljegyzi Nagy Pál törzslapjára.

Nyolcz év mulva Nagy Pál újra lop s újra letartóztatják. Tudva, hogy az előző büntetése súlyosbító körülményül fog számítani, letartóztatásánál álnevet mond be, azt állítván, hogy ő Kovács Pál, ki soha büntetve nem volt. Ezen állítását talán még igazolni is tudja egy Kovács Pál nevű barátjától kölcsönvett munkakönyvvel. Azonosító rendszer nélkül nincs mód, melyel Kovács Pált leleplezni lehetne, mert hiszen ki emlékezne a nyolcz év előtti Nagy Pálra? Így azonban felvén ujjnyomatait, midőn nyomatlapja elhelyezésére kerül, az elhelyező ott fogja találni előző nyomatlapját, mely elárulja, hogy Kovács Pál azonos a nyolcz év előtti Nagy Pállal. A nyilvántartás pedig megmondja, hogy Nagy Pál nyolcz év előtt két évre volt lopás miatt elítélve.

Meg kell jegyezni, hogy az ujjak sebes volta, bőrkopás, vágás, forradás a dactyloscopiát nem zavarják, mert annak is megvan a maga módja, mint kell az ilyen esetekben eljárni, hogy az azonosság azért megállapítható legyen, még akkor is, ha az ujjakat a vágás vagy sebzés az első és a későbbi nyomatfelvétel közti időközben érte.

Ha arról van szó, hogy valamely letartóztatott nem követte el egyéb helyeken is, különösen külföldön, bűncselekményeket, avagy alapos a vélelem, hogy az illető, bár itt ismeretlen, külföldön esetleg egy jól ismert gonosztevő ujjnyomatai vagy azok fénykép-reproductiója megküldetik az illető külföldi rendőrségnek, mely az ujjnyomatokat megfelelően (a saját jeleivel) osztályozva, gyűjteményéből néhány perc alatt megállapíthatja az illető kilétét és viselt dolgait. Már most napi eset, hogy a bécsi, gráci, berlini, hamburgi, kölni, római stb. rendőrségek az ott letartóztatva lévő külföldi egyénekről egy-egy ujjnyomatlap utján kérdezősködnek. És ez teljesen elegendő.

De nézzük a dactyloscopia használhatóságát egyéb téren

is. Micsoda fordulatot okozna a váltóhamisítások terén, ha az aláíróknak nevük mellé egy-egy ujjuknak lenyomatát is oda kellene illeszteni. Vajjon ezt hogyan hamisítanák oda ama bizonyos urak, kik annyi dolgot adnak ügyes aláírás utánzásaiikkal az irásszakértőknek.

Az életbiztosításoknál gyakori eset, hogy az, a ki biztosítani akarja életét, de erre beteges volta miatt nem alkalmas, maga helyett, de saját neve alatt egy egészséges embert küld az orvosi vizsgálatra s ő a biztosítási ügyletet erről az emberrel kiállított orvosi bizonyítvány alapján köti meg. Ha az orvos a megvizsgálatnak csak egyetlen egy ujjnyomatát is venné és a biztosítási hivatal hasonlóképen, a két ujjnyomatnak összehasonlítása által a visszaélés módját lehetetlenné tenné.

Ugyanez áll mindazon esetekre, midőn a hatóságok bizonyos jogokat, engedélyeket orvosi bizonyítvány alapján csak beteges vagy nyomorék emberek részére adnak ki, a nélkül, hogy módjukban volna ellenőrizni, hogy vajjon az illető engedélyt nyerő az orvos által megvizsgálttal tényleg azonos személy-e? stb.

A dactyloscopia bevezetése úgy Angliában, mint újabban Ausztriában és Németországban országosan történt. Így a bécsi rendőrség, bár jóval később fogott hozzá a dactyloscopia bevezetéséhez, anyagilag jobban lévén ellátva, ujjnyomat gyűjteménye egy központi gyűjtemény, a mennyiben Ausztriában Bécsen kívül 15 helyen, részint rendőrségeknél, részint fegyházakban veszik fel a letartóztatottak ujjnyomatait. Az ujjnyomatokat felvevő közegeknek egyebet sem kell tudniok, mint azon módot, miként kell a letartóztatottak ujjait a festékes lemezre, majd a papirosra nyomni. Ennek ismeretét pedig alig egy órai oktatással teljesen elsajátíthatják. Egyebet az eljárásból tudniok nem kell, miután a felvett nyomatokat minden továbbiak nélkül beküldik a bécsi nyilvántartásba (Erkennung samt), mely a nyomatokat aztán már a teljes eljárásra kitüntetett emberei által dolgoztatja ki annyira, hogy azok a gyűjteményben elhelyezhetők. Szóba kerül azután valamelyik helyen valakinek személyazonossága, elegendő, ha az illetőnek ujjnyomatait felveszik s beküldik a nyilvántartásnak.

Ilyen körülmények mellett az álnév használata úgy a

biróságok, mint a rendőrségek előtt lehetetlenné válik, mert az ujjnyomatgyűjteményben lassankint helyt foglalván az összes büntetett előéletűek ujjnyomatai, azok többé álnevet nem használhatnak.

Bár a rendszernek ez a kiválósága megbecsülhetetlen szolgálatokat tenne külön-külön az egyes bíróságoknál és rendőrségeknél is, t. i. a helyi gonosztevőkkel szemben, mégis a rendszer teljes kihasználása kívánatossá tenné, hogy miként külföldön, úgy nálunk is országosan szerveztessek. A szervezés abban állna, hogy a vidéki rendőrségeket, csendőrörsöket, fogházakat és fegyházakat kötelezni kellene, hogy minden letartóztatott egyénről ujjnyomatokat vegyenek. Ez az illető hatóságnak majdnem semmi fáradságába s csupán a szükséges festék és papirosnak költségébe kerülne. Nagyobb oktatásra sincsen szükség, mert mint említém az egyes, pld. csendőrörsök csak a nyomokat veszik fel a hozzájuk kerülő gyanúsítottakról, az azonosítást már a központi hivatal végezné, mely a megfelelő eredményt a posta útján közölné az illető kérdezősködő őrszel. Ezzel el volna érve a cél, hogy 1. az álnév okozta visszasságok úgy a fővárosban, mint a vidéken megszűnének és 2. miután a beküldött ujjnyomatokkal együtt közöltetnék a letartóztatás oka és mérve, egyben észrevétlenül az országos nyilvántartás is kifejlődne, mely bármikor bármely hatóságnak vagy bíróságnak képes volna az ország összes bíróságai által kiszabott büntetésekről felvilágosítást adni, kizárva lassankint még az eshetőségét is annak, hogy x. bíróság két napra ítélje lopás vétségeért azt a tolvajt, ki hasonló lopásért egyebütt már 4—5-ször volt büntetve.

Természetesen az így észrevétlenül kifejleszthető nyilvántartásnak, miként külföldön mindenütt, csak a fővárosi rendőrségnél lehet helye, mert egyrészt a nyomozásnak fontos eszközét képezvén, szükséges, hogy minden időben közvetlenül kéznél legyen, másrészt csak a rendőrség az, a mely e hivatal céljait a nyomozás által összehordott adatokkal a szükséges mérvben szolgálni tudja.

Az elmondottakon kívül a dactyloscopia használhatóságának még egy kiváló módját szükséges felemlíteni, mely kellő tanulmányozás után a sikeres nyomozások számát van hivatva

emelni. A dactyloscopiának ugyanis módjában áll: 1. a bűncselekmény helyszínén a tettes által valamely poros felületen, továbbá papiroson üvegen, késpengén stb. hátrahagyott 1—2 újjnyomathból megállapítani, hogy kicsoda a tettes, feltéve, hogy az illetőnek újjnyomatai már előző időből megvannak a gyűjteményben; 2. a helyszínen hátrahagyott újjnyomat alapján megállapítani, hogy több gyanuba vett egyén közül a talált újjnyomat melyiknek kezéről való, tehát melyik a tettes, illetőleg, ha azok többen voltak, melyik az a tettes, ki újjnyomatát hátrahagyta.

Nem csoda, ha a laikus vagy a rendszert csak felületesen ismerő előtt a dactyloscopia használhatóságának ez a módja kissé mesébe illőnek látszik s hallatára kételkedve csóválja meg fejét. Egy az ablakpárkányon, poháron vagy késen ott ragadt újjnyomból kitalálni a tettet bizony mesés dolog; és mégis való! Épen olyan való, mint az emberek újjnyomatainak különbözősége, formájuknak állandósága s az, hogy ezen újjnyomatokat az emberek felismerésére lehet felhasználni! Sajnos, hogy a dactyloscopia ezen használhatóságának reális alapját e szűk keretben nem lehet kifejteni, mert ez meggyőzné a kételkedőket s tán szaporítaná azoknak számát, kiknek a dactyloscopia ezen részének teljes kifejlesztése módjában állna, sőt hivatása volna. Ezen hivatottak alatt főleg a vegyészettel foglalkozókat kell érteni.

A dactyloscopia ezen része nincsen teljesen kifejlődve. Teljes kifejlődésében az egyetlen akadályt az képezi, hogy a helyszínen a tettesek után hátramaradt újjnyomatok többnyire olyan felületen vannak, hogy ha ottlétük konstatálható is, a nyomatok egyes részei még nagyító üveggel sem különböztethetők meg. Valami olyan vegyiszer kellene tehát, mely ezen nyomatokat láthatóvá, esetleg lefényképezhetővé teszi. Több-kevesebb sikerrel történtek ugyan már ezen irányban kísérletek, így Bécsben, valamint itt nálunk is, ezek a kísérletek azonban csak a lehetőségéről adtak meggyőződést, de teljes eredményre még nem vezettek. Addig is, míg a dactyloscopia ezen része is az illetékes körök elvárható támogatása mellett a fejlődés kellő fokára jut, az a kevés eset is, a melyben a helyszínen talált újjnyomatok olyanok, hogy legalább

nagyítóval észrevehető s részei megkülönböztethetők, indokolttá s szükségessé teszi, hogy a nyomozó közegek beoktatassanak arra, hogy a helyszínen az esetleg hátramaradt ujjnyomatok után is érdeklődjenek s ha ilyent találnak, azokat míg szakember meg nem vizsgálja őket, a sérüléstől, eltörlődéstől kellően biztosítsák.

Egy poháron vagy egyéb üvegfelületen, továbbá poros felületen hátramaradt ujjnyomban vagy véres, piszkos kézzel megfogott papirosdarabon a szakember többé-kevésbé megtalálja azokat az adatokat, a melyek segítségével módjában áll a nyomozás segélyére lenni, akár úgy, hogy a nyomatlapok gyűjteményéből kimutatja annak a kilétét, kinek kezéről az ujjnyomat való, akár úgy, hogy kimutatja, vajjon a gyanuba vett egyének között tényleg ott van-e az, ki az illető ujjnyomot hátra hagyta. Az előbbi eljárásnak alapja az, hogy a valószínűségi számítás, mely az osztályozásnak alapját képezi, lehetővé teszi, hogy egyes ujjnyomatokból következtetni lehessen a többire s e szerint egyes ujjnyomatok elégségesek ahhoz, hogy segítségükkel a nyomatlapok bármilyen nagy gyűjteményéből kikereshető legyen az a lap, a melyen a talált ujjnyomatok rajta vannak s a mi egyértelmű a tettes kilétének megállapításával. Például: Lopás történik. Megállapítást nyer, hogy a tolvaj az ablakon át hatolt be. Az ablakpárkányzaton 1—2 ujjnyomat látható. Ha a tolvaj rovott multú, úgy, hogy előző időből van már nyomatlapja a gyűjteményben, a talált 1—2 ujjnyomat elégséges, hogy nyomatlapja kikereshető s így kiléte minden nyomozás nélkül megállapítható legyen. Ilyen könnyű, gyors és eredményes nyomozás egy teljesen ismeretlen tettes után bizony indokolttá teszi, hogy a helyszínen talált ujjnyomatokra kiváló gond fordíttassék. De tovább menve, a helyszínen talált ujjnyomok megbecsülhetetlen adatokat adnak akkor is, ha a tettes nem rovott multú vagy ha az ujjnyomatai a gyűjteményben még nincsenek meg, tehát kilétét onnan nem lehet kikutatni. — A nyomozás ugyanis, ha ismeretlen tettesről van szó, rendszerint több egyént vesz gyanuba és sok időt kénytelen pazarolni arra, hogy azok közül a tényleges tettet a beszerzett bizonyítékok segélyével kikeresse. És ha még ez sikerül?! De gyakran megesik, hogy az először gya-

nuba vett egyének közül egyik sem a tettes s ártatlanságuk kiderítésére fordított idő csak arra volt jó, hogy az igazi tettes még jobban elrejtőzhessen. Ha 1—2 hátrahagyott ujjnyomat áll a nyomozás rendelkezésére, mind-e hiába való fáradság és időpazarlás hönnyen megtakarítható. Egyéb se kell, mint a gyanuba vett egyéneknek ujjnyomatait felvenni. Ha a talált ujjnyomok ezek egyikével sem egyeznek, bizonyos, hogy a tettes sincs köztük, ha pedig valamelyikével megegyező, úgy bizonyos, hogy az a tettes s a nyomozásnak könnyű dolga, hogy erre az egyre egyéb szükséges bizonyítékokat is beszerezhessen.

Kiemelve újból ama fontosságot, a melylyel a nyomozó közegeknek a található ujjnyomatok felőli kioktatása bir, a dactyloscopiát illetőleg még csak egy kérdésre kell feleletet adni, arra t. i., hogy milyen szempont alá esnek az ujjnyomatok, mint bizonyítékok? Előfordulhat ugyanis, hogy az ujjnyomatok alapján azonosított egyén, egyszerűen tagadásba veszi a reá kimutatott azonosságot, az ujjnyomatokon kívül pedig egyéb adat nincsen kéznél, mely ezt az azonosságot igazolná, bizonyítaná. Előfordulhat továbbá, hogy a tettességet illetőleg egyéb bizonyíték be nem szereshető, mint a helyszínen talált s az illetőével teljesen megegyező néhány ujjnyom. A kérdés eldöntése természetesen majdan bíróságaink állásfoglalásától fog függeni, melynél, bár eddig a budapesti rendőrség már 32 egyénről jelentette az ujjnyomatok alapján, hogy hamis nevet használt, ezek mindegyike beismervén az álnévhasználatot s az egyéb adatokkal (fotografiával) is igazolható lévén — a kérdés még nem került szőnyegre. Annyi azonban tény, hogy bármilyen legyen is majd a bíróság álláspontja, az, a ki a rendszert mélyebben tanulmányozza, az ujjnyomatoknak a teljes és kétségtelen bizonyítékok erejét adja.

Zsitvay Leo, törvényszéki elnök :

T. Teljes-ülés!

Talán megengedik, tekintettel arra, hogy az elnök úr után legidősebbnek tartom magam, hogy részemről is különös köszönetet fejezzek ki az előadó úrral szemben, ezért a, mondhatom, igen tanulságos és gyakorlatilag igen értékes előadásáért. Engem, a ki közel 40 esztendeje foglalkozom a kriminalitás minden ágazatával, valóban meglep az a nagyszerű reformáramlat, a mely ezen a téren kifejlődött, szemben azzal a körülménnyel, hogy a midőn pl. 1867-ben a nyomozásoknak és az ezekre alkalmas eszközöknek tanulmányozásához fogtunk, még pandurokkal dolgoztunk és olyan eszközöket használtunk fel, a melyek mindennek inkább mondhatók, mint emberieknek. Ime most azt látjuk, hogy a legártatlanabb eszközökkel védekezhetünk a gonosztevőkkel szemben, a kikben másrészt mindenesetre szintűgy kifejlődik a furfang és a védekezés rendszeressége, a melyről hajdanában szó sem lehetett. Most látjuk, hogy a modern bűntevővel szemben fejlődik a modern feltaláló rendszer. Ebben nagy előnyt látok, zálogát látom ebben egy szebb jövőnek, a mit ezuttal szívesen elismerek, de el kell ismernem azt is, — a ki már Theisz Elek regímeje alatt itt működtem Pesten, — hogy azon idő óta a fővárosi rendőrség igen nagyot haladt és fejlődött, épen azon a téren, a mely a mi ressortunkba tartozik. Ezért teljes elismeréssel adózom és a midőn ezt itt kijelentem és a midőn véletlenül épen szomszédságomban ül azon közigazgatási ágának egyik előkelő vezetője, talán megengedi a t. teljes ülés, hogy Rudnay Béla főkapitány úrnak is kifejezzem elismerésemet, a ki a legfogékonyabb minden fejlődés iránt és élénk tevékenységet fejt ki ezen a téren. Azt hiszem tehát, hogy megengedik, hogy nemcsak az előadó urat, hanem a principálisát is örömmel üdvözöljem.

Rudnay Béla, főkapitány :

Nagyon köszönöm ö méltóságának és a t. teljes ülés igen tisztelt tagjainak is a szives elismerését, különösen testületem részére. Tény az, hogy erős küzdelmet folytatunk folytonosan és állandóan a gonosztevők ellen és tény az is, hogy a mi eszközeink elég gyarlók. Ezuttal is teljesen magára utalva a saját szerény eszközeivel fáradozott ez a testület, kizárólag magunkra hagyatva végeztük ezt a munkálatot és igazán elismerést érdemelnek azon tisztviselők, a kik e kérdés körül már évek óta folytonos tevékenységet fejtenek ki: Arányi Taksony dr. tanácsos úr és Gábor fogalmazó úr, nem is említve dr. Farkas Lajos urat, a büntető ügyosztály főnökét.

Arra kérem a t. jogászegylet tagjait, sziveskedjenek a maguk hatáskörében odahatni, hogy ez az intézmény, a mely minden esetre végtelenül nagy szolgálatot van hivatva tenni a jogszolgáltatásnak, minél ismertebbé váljék, minél inkább elterjedjen, egyszóval népszerűsítsék; ez volna a mi óhajunk és ezért valóban igen üdvösen cselekedett az igen t. jogászegylet, midőn arra határozta el magát, hogy átengedi helyiségeit, de átengedi a tekintélyét is a mai felolvasás megtartása alkalmából. Úgy a szives érdeklődésért, mint a szives és áldozatkész támogatásért, a melyet a mai felolvasás megtarthatása érdekében tanusítottak, hálás köszönetemet fejezem ki.

Jogászegyleti Értekezések.

26. kötet.

215. **A Pragmatica Sanctio és a házi törvények.** A Magyar Jogászegyletben 1903. évi január 21-én folytatott vita *Dr. Ferdinandy Gejza* és *Dr. Schiller Bódog* előadásával.
216. **A csökkent beszámíthatóság.** Felolvasta *Dr. Salgó Jakab*.
217. **A személyiség védelme a polgári törvénykönyv tervezetében.** Irta *Dr. Meszlény Arthur*.
218. **A Cheque-törvényjavaslat előadói tervezetéről.** (Különjavaslat s indokolással.) Irta *Dr. Sichernann Bernát*.

27. kötet.

219. **A német btk. revíziója.** I. Alapelv és büntetési rendszer. Irta *Vámbery Ruzstem*.
220. **A korlátozott beszámíthatóságról** folyt vita. *Dr. Lukács Hugo* előadása *Salgó Jakab* és *Friedmann Ernő* felszólalásával.
221. **A favor defensionis elve és a kir. curia.** Ifj. *Dr. Dombovári Schulhof Géza* előadása *Dr. Weiss Ödön* és *Dr. Kármán Elemér* felszólalásával.
222. **A motivumok tana a büntetőjogban.** Irta *Dr. Finkey Ferencz*.
223. **A véletlenség és a kísérlet.** Irta *Dr. Angyal Pál*.

28. kötet.

224. **A munkások baleset elleni biztosításáról szóló javaslat.** Irta *Dr. Baumgarten Nándor*.
225. **A szabad akarat a magyar polgári törvénykönyv tervezetében.** Irta *Dr. Szakoleczai Árpád*.
226. **Válasz a pragmatica sanctio és a házi törvények tárgyában.** Irta *Dr. Jászi Viktor*, *Dr. Polner Ödön*, *Dr. Schiller Bódog* és *Dr. Ferdinandy Gejza* felszólalásaival.
227. **Korona és monarchia.** Irta *Ferdinandy Gejza*.
228. **Deák Ferencz emlékezete.** Irta *Dr. Kenedi Géza*.
229. **A magánelzárás.** *Dr. Nagyiványi Fekete Gyula* előadása a Magyar Jogászegylet 1903 évi apr. 16-án tartott teljes ülésén. *Vámbery Ruzstem* és *Szabó József* felszólalásaival.
230. **A magánindítványi büncselekményekről** a büntetőtörvény módosítása szempontjából. Irta *Dr. Kármán Elemér*.

29. kötet.

- A kereskedelmi üzletek átruházása.** Irta *Grecsák Károly*, *Dr. Neumann Ármin*, *Dr. Baumgarten Nándor* és *Dr. Engel Aurél* felszólalásával.
- A katonai börtönrendszer** különös tekintettel a magyar kir. honvédiságszolgálatásra. Irta *Dr. Gábor Gyula*, *Keresztes Károly* tábornok-hadbíró, *Dr. Král Miklós* és *Dr. Vámbery Ruzstem* felszólalásaival.
- Közös végrendeletek és öröklégi szerződések** a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetében. Irta *Dr. Holitscher Szigfrid*.
- Észrevételek a Tervezet kötelmi jogának egyes szabályaira.** Irta *Dr. Katona Mór*, *Dr. Szladits Károly*, *Dr. Almási Antal* és *Enyiczkei Gábor* felszólalásaival.
- Az esküdtbírói rendszer hiányai.** Irta *Dr. Bleuer Samu*, *Dr. Edvi Illés Károly*, *Zsitvay Leo* és *Dr. Bródy Ernő* felszólalásaival.

236. **A munkások baleset elleni biztosításáról szóló törvénytervezet.** Dr. Baumgarten Nándor, Dr. Ballai Lajos, Poór Jakab, Dr. Back Frigyes, Dr. Bokor Gusztáv, Dr. Márkus Dezső, Dr. Róth Pál, Szerényi József és Dr. Szakoleczai Árpád előadásaiival.

30. kötet.

237. **Törvényes kötelmek a Tervezetben.** Irta Dr. Almási Antal, Dr. Szladits Károly és Dr. Virágh Gyula felszólalásaival.
238. **A nyomozás és a vizsgálat a gyakorlatban.** Irta Dr. Kármán Elemér. Ifj. Dr. Dombóváry Géza és Zsitvay Leo felszólalásaival.
239. **A német biztosítási törvénytervezet tekintettel hazai joggyakorlatunkra.** Irta Dr. Rózsa Vilmos, Dr. Beck Hugo, Dr. Rósa Ferencz, Dr. Rosenberg Gyula és Dr. Róth Pál felszólalásaival.
240. **Felülvizsgálat a polg. perrend törvényjavaslatában a képviselőház igazságügyi bizottságának módosításai szerint.** Irta Dr. Magyary Géza.
241. **A büntetés kimérésének reformjáról.** Irta Dr. Baumgarten Izidor.
242. **A gyermekvédelem alapkérdései.** Irta Dr. Engel Zsigmond.
243. **I. Közgyűlési megnyitó beszéd a Magyar Jogászegylet huszonöt-éves fennállásának évfordulója alkalmából.** Tartotta Dr. Vavrik Béla. — **II. A Magyar Jogászegylet huszonötéves működése.** Összeállította Dr. Illés József. — **III. A Magyar Jogászegylet kiadványainak jegyzéke, tárgy- és névmutatója (1879—1904.).**

31. kötet.

244. **A szövetkezetekről szóló törvénytervezet.** Irta Dr. Navratil Ákos.
245. **A tulajdonátruházás kellékei és a tervezet.** Irta Dr. Dévényi Ignác.
246. **A rangsor, mint jog.** Irta Dr. Ágoston Péter.
247. **A szövetkezetekről szóló törvénytervezet.** Irta Dr. Gold Simon, Dr. Horváth János, Dr. Pap Dezső, Dr. Sugár Ignác, Dr. Dömötör László, Dr. Éber Antal, Dr. Lévy Béla, Dr. Oláh Dezső, Dr. Vermes Károly felszólalásával és Dr. Navratil Ákos előadó zárószavával.
248. **A büntetőtörvénykönyv novellája.** Irta Zsitvay Leó. Dr. Ed. Illés Károly, Dr. Vámbéry Rustem, Dr. Doleschall Alfréd és Dr. Bernolák Nándor felszólalásaival.
249. **A szabadalmi törvény reformja.** Irta Dr. Fazekas Oszkár.

A füzetek kaphatók Pfeifer könyvkereskedésében (IV., Kossuth Lajos-utca). A Magyar Jogászegylet tagjai a megjelenő füzeteket díjtalanul kapják. A 12—25. kötetek kaphatók 45 koronáért. A pénz Dr. Vámosy Károly ügyvédhez, az egylet pénztárnokához, küldendő. (V., József-tér 5. sz.)

Az egyesület hivatalos helyisége: V. Szemere-utca 10. sz., az ügyvédi kamara helyiségében. Az egyesületet érdeklő minden küldemény erre a címre intézendő.

Az egyesület t. tagjai sziveskedjenek czimük és lakóhelyük megváltoztatását a Magyar Jogászegylet titkári hivatalával (V., Szemere-utca 10. sz.) közölni.